

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

4 Vtrum iuramentu[m] sit actus religionis siue patriæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

præ non solum ad rem iuram spectat, verum & ad iurandi causam, ut in solutione secundi ait S. Thom. iuxta illud Deut. 16. Iuste quod iustum est persequeris. Vnde ego si crimina cuius omnino occulta sub iuramento asserens detego, certè iuramentum est iniustum, sicut si iurarem me factum rem iniustam. At si iure & more requisitus illa reuelo, iustum sit meum iuramentum. Tertius demum comes iuramenti, est iudicium: hoc est discretionis prudentia. Nam etsi cum veritate iustitiam coniungas, tamen absque iudicio comite, iurare non decet. Primum scilicet ut iusta illa veritas quæ iuramento firmanda est, nequeat, ut artic. 3. dicebamus, alia via comprobari. Quocirca speculatiua dubia, nequaquam licet iuramento confirmare, sed sunt, vel rationibus, vel auctoritatibus, vel coniecturis tractanda. Quam ob rem seu Philosophus esset, seu Theologus, seu Iuriconsultus, qui locis & argumentis suæ facultatis destitutus, dubia iuraret temeritate culpam incurreret. Pari modo qui patèntissimas veritate iure adstrueret, ut quod pluit, vel frigus riget, aut sol adurit. Mox iuramenti discretionem exoptulat, ut non, nisi gravissima perurgente necessitate, adhibeatur, videlicet ob aliquem pium finem, tædæ charitati & paci necessarium. Diuina enim maiestas non debet qualibet de causa in testem ascisci. Tertio requiritur iurandi prudentia, ut circumspectè, & cum debitis fiat circumstantiis, nempe in iudicio, & prævia consultatione, maturoque veritatis examine. Hæc autem questione sequenti de perjurio fusius ac pressius sigillatim examinanda pertractandaque nobis sunt per suos cuiusque gradus & numeros, ob idque satis hic fuerit, ea perscriptim proposuisse.

Primum
argum.

Argumentum primum D. Thomæ prædicta comitum nomina exponuntur. Cum enim distincta res sint, nulla in alia includitur, quare veritas hic non accipitur, ut est pars iustitiæ, qua scilicet homo fidem promissorum seruat, alioqui nomine iustitiæ comprehenderetur, sed latius, ut est omnis orationis conditio, ut id quod mente tenes, quo proferas. Eademque de causa, neque iudicium sumitur pro eiusdem iustitiæ executione, sed pro discretionis & prudentia. In secundo argumento declarat quemadmodum deo ius & fides, & eg-

Secundum
argum.

ter quæ ad rectè iurandum concurrunt nomine iudicij comprehenduntur. Re-

qua vero duo nempe veritas & iustitia ad rem iuram pertinent. Tamen ut proximè a nobis adnotandum est, iustitia ad causam etiam iurandi transferatur, ne scilicet inique veritatem asseras. In tertio denique id maxime annotandum quod iacet isti comites, cuiusque virtutis officio competant, tamen ob ingens periculum, quod iuranti imminet, tam ob diuina maiestatem, cuius nomen non est temere inuocandum, quam ob lingue humane iurisdictionem ad iuramenti dignitatem potèntiè requiruntur.

ARTICVLVS IIII.

Utrum iuramentum sit actus religionis seu laicitæ.

Postquam iuramentum constitutum esse actum virtutis, nempe pietatis & honestum, si suis comitibus exornetur, sub sequitur, ut videamus cuius sit generis virtutis. Respondetur unica conclusione affirmatiua. Manifestum est quod iuramentum est actus religionis seu laicitæ, quod idem est, puta culus qui soli Deo debetur. Probat ex verbis supra citatis Deuter. & Dominum Deum tuum timebis, & ipse soli seruias, ac per nomen illius iurabis. Vbi tria verba ponuntur, in quibus diuinus cultus consistit, scilicet timor reuerentialis quantum ad intimum actum, qui soli Deo debetur, seruitus religionis, quantum ad exteriora opera, quæ quidem ad primum præceptum primæ tabulæ attinent. Atque honor diuini nominis ad secundum attinent præceptum iurandi. Rationem autem colligit D. Th. ex origine iusti, quæ art. 2. declarauimus. Qui n. iurat, diuinum testimonium ad sua dicta confirmanda inuocat, nihil autem nisi per id quod certius est & potius confirmatur. Nā p. p. q. vñ quodque tale & illud magis. Iuratio ergo per Deum, professio fidei est, qua Deus recognoscitur omnium conditor & promissor, atque adeo est actus religionis, quo Deum reueremur. Atqui hoc est quod ait Paul ad Heb. 6. Homines per maiore se iurant. Et super Matth. Hiero. 6. Qui iurat, aut venerat, aut diligit Deum, per quem iurat. Obseruandum ergo hic est, quod quemadmodum contemplatio quæ consistit

SOTO
de iure
Legibus
DII
13

ficit in mente, & ratio vocalis, & sacrificium quod fit in opere, sunt religionis cultus, sic & iuratio. Nam sicut per præcationes invocatur Deus ut auxiliator: sic per iurandum in invocatur ut testis: atque ad eadem est utrobique religio, eiusdemque fidei professio: nempe quod omnia scit potest. Quæ circa distinguendum est de iurando ubi est legitima virtus, & de periurio, aut levi iuramento. Nam legitima iuratio est religionis cultus: yana verò, est religionis contaminatio. Ex quo fit rursus utrunque præceptum, scilicet ne iures yana per eum, & quod necessitate iurandum sit, ad eandem primam tabulam pertinere secundumque ad primum reduci. Sed ait, Cur utrumque non fuit expressum sed tamen negatiuum? Responsio est, si rem bene conicio, obseruanda, quod cum iurandum non sit per se virtus quædam cultus Dei, & fectorum sanctificatio, sed solum ob necessitatem concessum, natura ipsa rerum exegit, ut duo præcepta, cultus & sanctificationis fectorum, essent affirmatiua, quasi res illa per se essent optanda. Tertium verò negatiuum, sine yana essent iura nostra: hæc enim negatio simpliciter est necessaria: affirmatio verò iurandi non ita, imò si oēs homines essent innocentes, nil aliud oporteret, quam dicere, ut nos Christus commonuit, est non. Et id neque opus fuit illam exprimere, sed iuri nature relinquere, quæ necessitatis casus exponeret. In hoc autem præcepto, Ne iures yana per eum, includitur quod ubi fuerit necessarium iures solida & legitime per eum. Quapropter omni iure naturali, civili & diuino iurandum, ut religionis cultus habet. Nouit enim id naturaliter Arist. qu. 11. Metaphysic. 3. ait. Res honorabilissima est infam: cuius id venerationem nunquam antiqui tribuerunt, nisi illis quos pro Deo colebant. Et iure civili in titulo Digestorum, de iureiur. ut supra citatum est, officium iurandi religio nuncupatur. Et Imperator. C. de iureiur. iurandi, inquit, contempta religio satis Deum habet vltorè. Ex quo sequitur, quod soli Deo iurandi cultus est exhibendus. Iuxta diuinum verumque testamenti mandatum: Reddes altissimo iuramenta tua. Quæ utique de cauta conquestum legitimus in Hieremia, Deum de filiis Israel, quod eum dereliquissent, iurassentque in his qui non erant Dei. Primum argumentum extrahit D. Tho.

ex diuersitate materia: videlicet quod cum actus latræ sit circa sacra: iurandum verò, ut ait Pau. circa humanas corrouerfias, apparet iurandum non esse latræ. Responsio autem est, quod etiam materia super quam fertur iuramentum, sit humana necessitas, nihilominus forma quæ est diuinum testimonium, est actus religionis. Secundum informat ex ipsa actus substantia, scilicet quod per latræm semper Deo aliquid offertur: per iuramentum verò non videtur quidpiam illi offerri. Et respondet quod refertur illi honor, iuxta illud, Reddes altissimo iuramenta tua. Tertium denique colligitur ex diuersitate finis: nempe quod finis est Deo reuerentiam exhibere: finis autem iuramenti non est, nisi verum aliquid humanum confirmare, non ergo iuramentum est latræ. In responsione verò concedit quidem finem proximum iuramenti esse hominem: de aliqua re certior reddere. At quoniam omnia quæ facimus iuxta verbum Pauli debeamus in gloriam Dei facere, nil obstat quominus ipsa vtilitas proximi in gloriam Dei per diuinam attestationem cedat.

ARTICVLVS V.

Utrum iuramentum sit per se appetendum, & tanquam res utilis frequentandum.

Cum iuramentum inter actus virtutis, nec verò vnus cuiuslibet, sed religionis, quæ heroica est fuerit proxime constitutum, ratio inde videtur statim colligere, quod sit per se appetendum: & ideo id mentio in quæstione proferitur: Ad quam utique D. Tho. vnica conclusione eademque negatiua respondet, si non esse per se appetendum. Id quod primo auctore in illa Ecclesia. 23. probat: Vir multum iurans replebitur iniquitate. Cur August. lib. contra mendacium subscribens ait, quod præceptum Domini de prohibitione iuramenti ad hoc positum est, ut quantum in te est non affectes: ut quasi pro bono, cum aliqua delectatione appetas iurandum. Ratio vero ex his quæ dicta sunt colligitur, id enim quod non per se, sed ob finem cuiuspiam necessitatem bonum est: non in ter ea numeratur, quæ per se sunt appetenda. Medicina enim, nemo appetit, nisi quatenus

Argumeta D. Thom.

Conclō articuli.

Omni iure iurandum religio.

Hier. 5